

Anton Karo:

Naša rast v Kristusa

Naloga krstnega prerojenja

(Dalje)

Pri krstu je potapljanje pomenilo, da je umrl in bil pokopan ves stari grešni človek in s tem slečen ves meseni človek, pri obrezovanju pa je bil odvzet le košček mesa. A simbolično obrezovanje lepo predstavlja prerod človeka po sv. krstu. Najprej mora umreti stari meseni človek, da more zaživeti v njem novi duhovni človek. Božič je poudarjal bolj pozitivno (ugodno) stran tega prerojenja — posvečenje v novega človeka po deležu na božji naravi. Praznik obrezovanja pa doda negativno (neugodno) stran — odvreči in odmreti je treba staremu mesenemu človeku. In zatajevati in mrtviti ga je treba skozi celo življenje; ta npravna naloga izvira iz krstnega prerojenja. Na to nas opominja praznik obrezovanja. Brez zatajevanja ne boš mogel ohraniti pri sv. krstu dobljenega božjega življenja.

Premalo poznamo vso neskončno dragocenost tega Kristusovega življenja v sebi, zato se tudi premalo čuvamo, da ga ne bi s smrtnim grehom zamorili. Premalo pa si tudi prizadevamo, da bi ga z zakramenti, zlasti sv. evharistijo in dobrimi deli okrepili, kakor čujemo o Kristusu: »Dete pa je rastlo in se krepilo.«

To je naša naloga, da tudi mi rastemo vedno bolj v Kristusa, da tudi mi napredujemo v milosti, kakor slišimo v evangeliju prvo nedeljo po Razglašenju: »In Jezus je napredoval v modrosti in starosti in milosti pri Bogu in pri ljudeh.« Tudi v nas bi se moral vedno bolj razodevati in javljati Bog v vseh naših besedah in dejanjih, kakor se je v mladeniču Jezusu. »Nista li vedela, da moram biti v tem, kar je mojega Očeta?« Kdor je po krstu živo zedinjen s Kristusom, ud na njegovem telesu, mora biti tudi v tem, kar je božje. Božja volja mu mora biti nad vse. Tako posnema Kristusa in raste vanj. Tako osvaja svet za Kristusa, ki se javlja v vsem njegovem dejanju in nehanju.

Kakor je razodel Kristus svojo božjo moč pri prvem čudežu v čisto vsakdanji reči, da je na ženitnini spremenil vodo v vino, tako mora tudi kristjan razodevati svoje božje življenje v vsakda-

njih opravih. Ponesti milost božjo v vsakdanje delo, posvetiti telesno in duševno delo, kakor je Kristus posvetil končno vino v svojo presveto kri, to je naloga, ki jo sv. krst nalaga kristjanu.

Bodimo zvesti tej nalogi in zvesti Kristusu, ženinu svoje duše! Naj se znova poglobi najtesnejša zveza med Kristusom in cerkvijo ter po cerkvi tudi med Kristusom in dušo. Kako pesniško lepo opeva to zvezo odpevek iz hvalnice razglasenja Gospodovega: »Danes se je cerkev združila z nebeškim ženinom, zakaj v Jordanu je izmil Kristus njene madeže, modri hitijo z darovi h kraljevski ženitnini in svatje se veselijo iz vode spremenjenega vina.« Tako gremo tudi mi k evharističnemu slavlju kakor h kraljevski svatbi, da uživamo pri ženinu Kristusu njegovo čudovito jed in pijačo. Pri darovanju prinesemo kakor modri darove, nato pa smo s svati v Kani povabljeni k mizi kraljevskega ženina. In v moči Kristusovega telesa in njegove krvi rastemo nato v Kristusa.

P. Md.:

Zgradba cerkvenega leta

Liturgično leto ne pozna takozvanih delavnikov in delopustov, marveč je vsak dan Bogu enako posvečen, vsak dan praznik, samo s to razliko, da nam prazniki sv. časov (de tempore) označujejo postaje Kristusovih skrivnosti, prazniki svetnikov (de sanctis) pa nam kažejo, kako po vzoru svetnikov in svetnic posnemati Kristusa in se v vsakem stanu in vsakih okoliščinah pogumno dvigati po poti krščanske popolnosti.

Velikonočni liturgični krog. Največja skrivnost v krščanstvu je velika noč, ko je Kristus Bog in človek, Jagnje božje, stopil na trpki les križa in na njem za človeški rod izkrvavel, toda po treh dneh zopet zmagovito od mrtvih vstal kot nezmotni, večni porok »bodočega veka«. Zato so prvi kristjani z največjim spoštovanjem vsako leto obhajali in nanovo doživljali spomin teh odrešilnih dni. Pascha Domini — velikonočno Jagnje Gospodovo je največji krščanski praznik, jedro in višek liturgičnega leta sv. cerkve. Saj se je takrat v prvi dobi krščanstva z velikonočnim sv. krstom število udov materi sv. cerkvi znatno tudi zvečalo, družina božjih otrok namnožila.

Ta največji praznik krščanstva je povsem primerno zahteval tudi najboljšo pripravo in najslavnejše praznovanje. Zato že od nekdaj sem ves teden pred veliko nočjo ali veliki teden tvori najbližjo pripravo, ves velikonočni teden pa je slovesno nadaljevanje velikonočnega praznika.

Pa to še ni dovolj! Sv. cerkev hoče v to zveličavno praznovanje stopiti duhovno kar najbolj očiščena in prenovljena. Zato se s prvimi kristjani že šest tednov preje podamo v duhovni boj 40 dnevnega posta. In na ta postni čas se še celo s tremi nedeljami pripravimo. Tako naša priprava na velikonočni praznik traja od nedelje sedemdesetnice (septuagesime) polnih 70 dni. Enako se pa tudi zmaga božjega kraljestva nadaljuje do vnebohoda 40

dni, oziroma še preko binkoštnega praznika do nedelje sv. Trojice. In vsa ta dolga doba — od nedelje sedemdesetnice do nedelje sv. Trojice tvori takozvani velikonočni krog liturgičnega leta.

Božični liturgični krog. Središče drugega, zgodovinsko mlajšega liturgičnega kroga tvori rojstvo Boga in človeka Gospoda Jezusa Kristusa. Pobudo za nastanek in toli slavno praznovanje tega drugega največjega in krščanskemu ljudstvu tako priljubljenega praznika Gospodovega rojstva so poleg gorečnosti vernikov še nedvomno dali mnogi bogoslovni spori in boji na vzhodu radi Kristusove osebe in narave. Sv. cerkev je pač po slavni zmagi nad krivoverci svojo radost vnesla tudi v bogoslužje ter uvedla toli veličastno praznovanje rojstva Kristusa Odrešenika.

Seveda je sv. cerkev slično velikonočnemu liturgičnemu krogu tudi za božične praznike uvedla pripravo: advent (prihod), a nadaljevanje božičnih skrivnosti se razvija še z božično osmino praznika obrezovanja Gospodovega in praznika razglasenja Gospodovega ali Sv. Treh kraljev.

Vrsta nedelj. Razen teh dveh liturgičnih krogov pa cerkveno leto izpolnjuje še vrsta navadnih nedelj. In sicer se te nedelje vrstijo deloma po razglasenju Gospodovem (dva do šest tednov) deloma po binkoštih (23 do 28 tednov).

Cerkveno leto se je povsem vidno le polagoma izoblikovalo do sedanje oblike. Tudi njegov prvotni začetek se je z nedelje sedemdesetletnice (septuagesime) tekom časa premaknil na božični praznik, pozneje pa na prvo nedeljo v adventu.

Naša duhovna rast ob liturgičnem letu.

Sv. cerkev hoče s svojim bogoslužnim letom kristjanom biti zanesljiva voditeljica in učiteljica pravega krščanskega življenja in prave katoliške pobožnosti. Zato je treba, da po njenem zgledu tudi mi upremo svoje oči na Kristusa, ki je naš vzor, naš duhovnik, naše življenje. Predvsem pa se mora naše versko življenje graditi in razcvitati ob Kristusovi presv. evharistični daritvi, ki je neusahljiv božji vir. Tako si v prvem, takozvanem poučnem delu sv. maše more duša kristjanova iz liturgičnih spevov, prazničnega berila in evangelija zajeti najlepšo pesem pobude, najtečnejša in najslajša jedra duhovne hrane. V drugem, takozvanem evharističnem delu sv. maše pa se duša ob prinašanju darilnih darov in pri evharističnemu obedu sv. obhajila najtesneje že udeleži najglobljih, najzaupnejših Kristusovih skrivnosti. Izvrši se zares sv. izmena: pri darovanju daruje v darovih duša Kristusa, pri sv. obhajilu pa se duši daje Kristus sam. In tako se na kristjanovi duši, ki živi liturgično, dan na dan uresničuje izrek sv. Pavla: »Ne živim več jaz, marveč v meni živi Kristus«. Vedno globlje se taka duša potem vživlja v Kristusa in njegove skrivnosti. Iz vrelcev Odrešenikovih pa tudi obilno črpa radost, moč, apostolat.

Kadilo v bogoslužju

2. Pomen

(Dalje)

Kadilo se v katoliškem bogoslužju mnogo uporablja. Imeti mora torej velik pomen. Kadilo je bilo že v stari zavezi simbol (znamenje) molitve. »Naj se dviga, Gospod, moja molitev kakor kadilo pred tvojim obličjem,« poje psalmist (Ps 140, 2). Apostol Janez je v zamaknjenju videl, kako »je padlo pred Jagnje četvero bitij in štiri in dvajset starešin; vsak je imel harpo in zlate čaše, polne vonjav, ki so molitve svetih« (Raz 5, 8). Že sveti očetje so gledali v kadilu, ki so ga modri z Vzhoda darovali Detetu Jezusu, znamenje, s katerim so mu hoteli kot pravemu Bogu skazati dolžno češčenje.

Kadilo je znamenje molitve ne samo s tem, da se vzpenja navzgor, ampak tudi s svojim vonjem. Naša molitev dobiva prijeten vonj po ljubezni in dobrih delih ter s tem, da jo združujemo z molitvijo nebeškega Srednika Jezusa in njegovim neskončnim zasluženjem. Kristus nas je tako ljubil, pravi pisatelj Sikard iz Kremone, da je takorekoč sežgal svoje meso na oltarju križa in tako daroval prijetni vonj svojih molitev Bogu Očetu. Isti pisatelj pravi tudi, da naj pod vonjem kadila razumemo vonj Kristusovih del, po čigar zgledu mora vsak, ki hoče prav živeti, uravnnavati svoja dejanja, zlasti dejanja napram bližnjemu, kakor nas opominja sv. apostol Pavel: »Živite v ljubezni, kakor je tudi Kristus ljubil nas in se za nas dal v daritev in krvavo žrtev, Bogu v prijeten vonj« (Ef 5, 2). Podobno pravi drugi pisatelj: »Kakor prijetno diši na žerjavi v kadih in se vzpenja kvišku kadilo, tako presegajo dobra dela in molitev, ki izhajajo iz ljubezni, vonj vseh dišav.«

Vendar kajenje ni samo znamenje, ampak tudi dejanje molitve in češčenja. To dejanje nikakor ne obstoji zgolj v zunanjem vihtenju kadih in ne v dviganju kadila, marveč v razpoloženju duše za molitev, ki spremlja to dejanje in ga stavi v odnos do Boga, tako da je tudi to bogoslužno dejanje molitev v duhu in resnici. Medtem ko duhovnik vlija kadilo v kadih, govori: »Naj te blagoslovi On, v čigar čast boš zgorelo. Amen.« Samo pri darovanju med sv. mašo spremlja vlijanje kadila posebna in daljša molitev: »Po priprošnji blaženega nadangela Mihaela, stoječega na desni kadih, in vseh svojih izvoljencev naj Gospod izvoli to kadilo blagosloviti in sprejeti v prijeten vonj. Po Kristusu Gospodu našem. Amen.« Pri kajenju darov kruha in vina moli nato: »To kadilo, ki si ga ti blagoslovil, naj pride k tebi in naj pride nad nas tvoje usmiljenje.« Ko nato pokadi še križ, oltar in ostanke svetnikov, moli dalje: »Naj se dviga, Gospod, moja molitev kakor kadilo pred tvojim obličjem, povzdigovanje mojih rok bodi kakor večerna daritev. Postavi, Gospod, stražo k mojim ustom, obrambna vrata k mojim ustnicam. Ne daj, da bi se nagnilo moje srce k hudobnim besedam in iskalo izgovora, da bi grešilo« (Ps 140, 2-4).

Tam, kjer ni med kajenjem določena posebna molitev, se pa zunanja molitev lahko nadomesti z notranjo. Nobena molitev ni predpisana, ako se pokadi sv. Rešnje Telo. Toda če duhovnik vihti kadih, si v živi veri predstavlja, da je pod podobo kruha pričujoč njegov Gospod in Bog, ki ga tudi na ta način moli in časti ter od njega pričakuje milosti. Tako pomeni že vsakokratno vihtenje kadih pred sv. Rešnjim Telesom molitev, kakor pravi pesem sv. Tomaža Akvinskega: »Molimo te ponižno, skriti Bog nebes...«

Tudi če se pokadi križ, oltar in pred evangelijem evangeljska knjiga, velja to češčenje Odršeniku. Pri kajenju sv. križa se poglobimo v skrivnost in zmagovalne križa ter si v molitvi pokličemo v spomin pesem, ki jo pojemo na veliki petek: »Zmagovalno pesem križu, zmage znamenju, zapoj!« Oltar in evangeljska knjiga pomenita Kristusa. Ako ju duhovnik pokadi, se pri tem s hvaležno molitvijo spomnimo, kaj je Kristus storil za nas.

Med kajenjem oltarja se pokadijo tudi ostanki svetnikov, ker se imajo kot udje Kristusovi za svojo usovršitev zahvaliti Gospodovi milosti. Tudi kajenje sv. ostankov se končno nanaša na češčenje, ki ga dolgujemo Gospodu.

Pri slovesni maši se pred vstopno molitvijo in po evangeliju pokadi tudi duhovnik, ki opravlja službo božjo, in po darovanju razen njega tudi še diakon in subdiakon, v koru navzoča duhovščina, strežniki, svetni dostojanstveniki in slednji ljudstvo. S tem hoče sv. Cerkev vsem naštetim skazati posebno čast.

Toda to počeščenje ne velja ljudem kot takim, ampak z ozirom na odnos, ki ga imajo do Boga in Kristusa. Duhovnik, ki mašuje, se pokadi zato, ker vrši službo božjo v Kristusovem imenu in daruje daritev kot njegov namestnik. Zato se pokadi vedno na prvem mestu, celo pred škofom, ki je morda navzoč pri sv. maši. Samo po evangeliju se pokadi najprej škof, ako je navzoč, ker je oznanjevanje evangelija na poseben način stvar škofa. Ostala duhovščina se počasti s kajenjem zato, ker tvori z duhovnikom, namestnikom Kristusovim, ki opravlja službo božjo, takorekoč eno celoto, posebno pa še zato, ker je s posvečenjem na poseben način deležna Kristusove službe. Pokadijo se tudi zastopniki svetne gosposke, ki je po besedah sv. Pavla »božja služabnica, tebi v dobro . . . , ki se mašuje v strahovanje tistega, ki dela hudo« (Rimlj 13, 3—4). Veliko je tudi dostojanstvo navadnih vernikov, ker so kristjani in jih diči neizbrisno znamenje sv. krsta in sv. birme, po katerem so postali »izvoljen rod, kraljevo duhovstvo, svet narod« (1 Petr 2, 9). Zato se tudi oni pokadijo.

Končno se kadijo pri pogrebnem obredu tudi trupla rajnih. S tem se skazuje spoštovanje teslu, ki je bilo v življenju skupaj z dušo tempelj Sv. Duha in je določeno, da bo kdaj poveljčano vstalo in bo podobno Kristusovemu teslu. Obenem pa nas to kajenje opominja, naj za rajnega molimo, kakor duhovnik pri tem prosi: »Z nebeškim vonjem naj okreпча tvojo dušo Bog Oče in Sin in Sveti Duh. Amen.«

P. Metod Turnšek S. O. Cist.:

»Glejte, zdaj je čas milosti . . . «

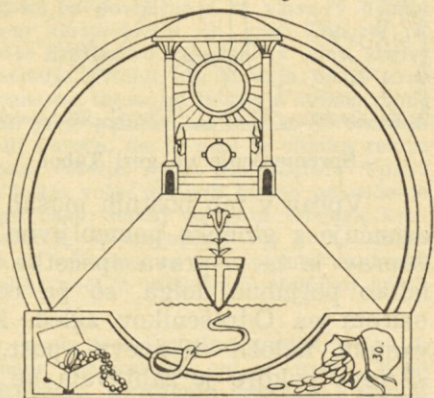
(Naše življenje s postnim bogoslužjem)

Obred pepeljenja na pepelnično sredo tvori pomenljivo izrazit uvod v zveličavno dobo 40 dnevnega posta. Skrušenost in sv. resnoba bosta osnovni značajki te dobe. Toda za tem, na zunaj tožnim in resnobnim občutjem postnega bogoslužja se iz vsebine cerkvenih molitev in spevov vseskozi očituje tiho vdano, globoko radostno pričakovanje. Kajti postni čas je neposredna priprava na največji praznik krščanstva velikonoč.

Ta priprava se vrši v znamenju očiščevanja, trde pokore, ki zajema kristjana z njegove zunanje, telesne in notranje, dušni strani, toda misel, da bo Odrešenikovi smrti na križu sledila zmaga vstajenja in milost pre-rojenja vsega vesoljstva, navdaja sv. cerkev in njene verne z uteho in močjo. Sv. cerkev se namreč

dobro zaveda, da kolikor bliže bo sledila Odrešeniku na njegovi trnjevi poti trpljenja in osebnega očiščevanja, toliko bolj bo postala deležna zveličavne skrivnosti, po kateri se bo oprostila svojih krivd in nanovo v polnosti zaživela v Kristusu.

Visoki cilj, ki si ga sv. cerkev stavi v postnem času, da preusmeri duha vernikov k nadnaravnim, božjim vrednotam in jih utrdi v nebeškem krščanskem nauku, je mogoče doseči le z odločno od-povedjo snovnosti in njenim slastem. Najuspešnejše sredstvo,

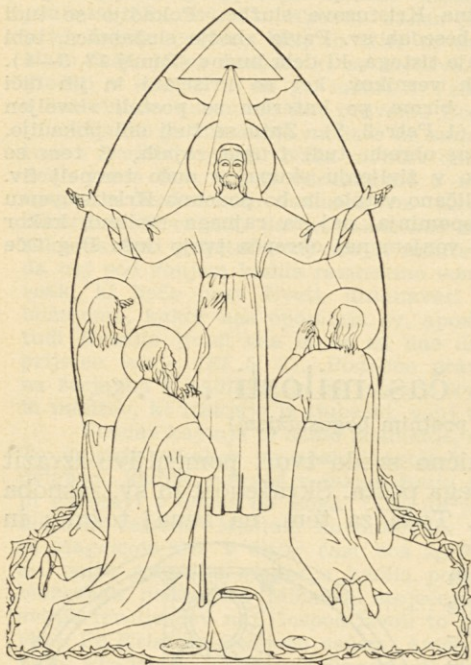

Kakor se bomo zdržali mesnih jedi,
naj se zdržimo tudi pogubnih strasti!

(1. postna)

»ki zatira grešne strasti, dviga duha in daje moč in zmago« v duhovnem boju, vidi sv. cerkev v telesnem postu, tej prastari nabožni in bogoslužni vaji sicer težavnega, a zato toliko plodovitejšega oblikovanja pravega krščanstva.

Krščanska cerkev je post sprejela v svoje verske vaje ne samo kot lepo dediščino stare zaveze, ki so se v njej verni Judje postili

Spremenjenje na gori Tabor

dvakrat na teden, v ponedeljek in četrtek, marveč je nabožno vajo takisto dvakratnega posta v tednu ožarila še s sv. spominom na Odrešenika. Tako je bil post v sredo posvečen spominu na Kristusovo izdajo v roke sovražnikov, v petek pa njegovega prebriskemu trpljenju in smrti na križu.

Že na prehodu drugega stoletja so bili ti postni dnevi znani z imenom »stacionskega posta«, da so se namreč verniki te dni polnoštevilno zbirali na gotovih krajih (postajah, stacijonih, cerkvah in kapelah) in v slovesni procesiji podajali v krščansko svetišče k skupnemu molitvenemu shodu. Lepi navadi so pridruževali še večerno bogoslužje, daritev sv. maše in tako so se tekom časa izoblikovale prekrasne stacionske postne maše.

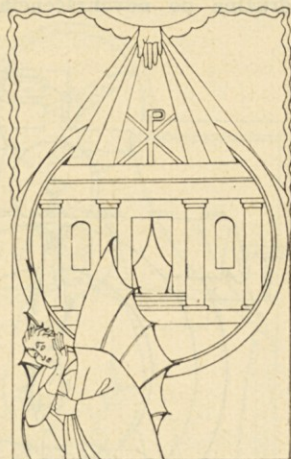
Vprav v teh postnih mašah se doba velikonočne priprave često označuje z globoko pomenljivim nazivom »štiridesetdnevne žrtve«. Čeprav je ta priprava spočetka v različnih cerkvenih občinah bila lahko poljubno dolga, so pa cerkveni zbori končno, predvsem z ozirom na Odrešenikov zgled, ki si je pred svojim javnim delovanjem naložil 40 dnevni post, tudi določili 40 dnevno pokoro. »Žrtev« pokore je zahtevala ne samo telesno zdržnost od jedi in pijače in svetne zaposlenosti trgovanja, sodnih razprav, igranja itd., marveč je predvsem naglašala notranjo, dušno zdržnost od strasti in obnovo pravega krščanskega duha in življenja: spori naj se poravnajo, sovražniki spravijo, zlasti pa naj služi ta doba delom krščanskega duhovnega in telesnega usmiljenja. Božje Kristusovo kraljestvo, ki ga božji Odrešenik v postnem času osnavlja s svojim sv. naukom in delom odrešenja, se mora nanovo ustvariti in utrditi tudi v dušah!

Osnovne misli postnih nedelj

Prva postna nedelja. V začetku težavne spokorne dobe nam sv. cerkev v boдрilo prikaže slaven zgled Jezusovega 40 dnevnega posta. Naša

pokora bo torej samo pot za ljubljenim Učenikom. Razen tega pa nas z istim evangelijskim poročilom hoče sv. cerkev uvesti v pravo gledanje in vrednotenje Kristusovega poslanstva. Tudi »krščanski Izrael« čisto podlega namreč napačnim, posvetnim predstavam o Odrešeniku in njegovem kraljestvu sv. cerkvi. Ne telesna nadvlada sveta ali služba ljudskim strastem, marveč služba živemu Bogu, je visoko poslanstvo Kristusove cerkve. Čeprav kristjani, udje Kristusove cerkve žive in morajo živeti na svetu in s svetom, toda ne v službi njegovega duha, ki hoče le »kruha in iger«, uživanja in veseljačenja, marveč življenje kristjanov mora v vsem nositi pečat onostranosti. Pravi krščanski človek »ne živi samo od kruha, marveč od vsake besede, ki izhaja iz božjih ust.«

Gospodarsko in duhovno razrvana doba, ki v njej živimo, je tudi za vernega kristjana polna opasnosti. Zakaj, ko si sodobna družba, ne oziraje se na pravico in božje zapovedi, hlastno grabi premoženje, čast, veljavo, skušnjavec-satan porogljivo skuša dušo kristjanovo: kaj ti v korist vera in božje zapovedi, s tem ne boš uspel! Toda pravi kristjan bo ob vsakršni satanovi skušnjavi odločno zagrabil ščit močne vere in zmagal zlobni šepet s sv. zavestjo, da na prazno zida, kdor ne zida na Boga. (Glej sliko str. 37! Kači satanu s svojimi svetnimi lestmi brani dostop v svetišče kristjanove duše ščit Kristusove vere.)

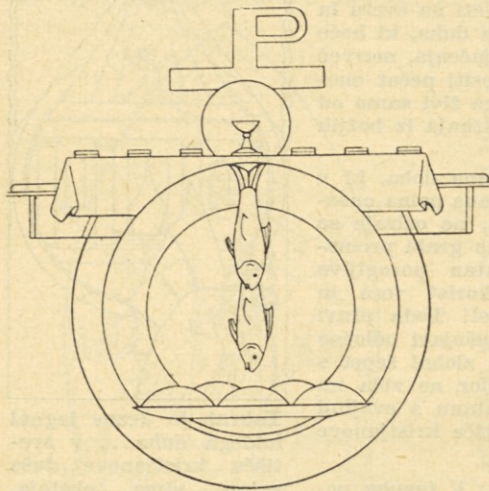
Takrat je Jezus izgnal hudega duha... v svetišču kristjanove duše satan nima obstoja. (Misel 3. postne)

Druga postna nedelja. V tegobo pokore, ki jo vprav spočetka trše občutimo, nam sv. cerkev dobrotno prilije duhovne tolažbe. Živo nam namreč predstavi cilj našega pokorjenja, ki bo poveličanje in slava v družbi Jezusovi slično presrečnim trem učencem Gospodovim na gori Taboru. V evangeliju te nedelje pa se nam tudi božje kraljestvo razodene v svoji skrivnostni lepoti. Kakor smo prvo postno nedeljo uvideli, da obstaja božje kraljestvo v vdani božji službi, tako sedaj spoznamo, da se pa ta božja služba mora izvrševati v izpolnjevanju božje postave, ki jo je prinesel na svet in jo oznanja sam božji Sin Jezus Kristus. Sv. evangelij poroča, da je glas iz oblaka rekel: »Ta je moj ljubljeni Sin, nad katerim imam veselje, njega poslušajte!« Vprav na poti božje postave bomo izpolnili tudi božjo voljo, dosegli lastno posvečenje in božje dopadenje. Zato je klic postnega časa: nazaj na pota božjega kraljestva! (Naša slika str. 38 nam predstavlja spremenjenje na gori. Znaki pokore ob vznjožu: pepel, vrč vode, kruh in raševina so nam porok, da bomo po dneh zveličavne pokore tudi mi o veliki noči z radostnim obličjem smeli zreti v poveljčano obličje Gospodovo.)

Tretja postna nedelja. Sv. maša tretje postne nedelje v svojih molitvah in spevih spominja na katehumene (pripravnike na sv. krst). S to nedeljo so se zanje pričeli tedni javne preizkušnje. Krščanska srenja je s svojim cerkvenim predstojnikom presoja la in glasovala, so li priглаšeni voljni in vredni sprejeti krščansko blagovest. V zvezi s tem presojanjem so se izvrševali nad njimi tudi takozvani »eksorcizmi«, zarotovanja in izganjanja hudobnih duhov. Deležni so bili seveda tudi temeljitega krščanskega poučevanja. Evangelij tretje postne nedelje o izgonu satana iz nemega obsedenca se prav primerno nanaša na katehumene, ki so tudi še pod oblastjo hudobnega duha. Vprav sedaj je sv. cerkev zahtevala popoln prelom z »očetom laži« in vsem njegovim kraljestvom. Sedaj se bodo včlanili v novo, Kristusovo kraljestvo. Kakšno pa je to kraljestvo, lepo slika v berilu sv. apostol Pavel: V njem nima mesta nesramnost, nečistost, lakomnost, nespodobno govorjenje ali norčevanje, to kraljestvo je kraljestvo duhovne luči, vsakršne dobrote, pravice in resnice. (Slika str. 39 nam ponazoruje satanov izgon iz svetišča kristjanove duše.)

Četrta postna (sredpostna) nedelja. Prvo polovico sporne poti smo že premagali. Kakor za nekaj oddih se danes pri službi božji

za kratko oglasé orglje. To spokorno vijolično barvo lahko zamenj radostnejša, rožnata. Ta nedelja tolažilno posvêti naprej proti cilju: katehumeni že težko čakajo svojega prerojenja, mati sv. cerkev pa že vnaprej blagruje presrečni dan, ko bo Kristus nanovo premagal svet, satana in greh, ko se bo njena božja družina po novokrščencih pomnožila, vse krščansko občestvo pa po vredni pokori pomladilo in v gorečnosti poživilo. Mašno berilo o dveh Abrahamovih sinovih od sužnje in od proste se lepo nanaša na katehumente, ki po svoji zemski materi pač ostanejo sinovi sužnje z vsemi človeškimi slabostmi, toda po sv. cerkvi se prerode v sinove proste duhovne matere z vsemi odlikami božjih posinovljencev. Evangelij današnje sv. maše nam pa s svojim poročilom o čudežnem pomnoženju kruha odkrije največjo skrivnost božjega kraljestva: presveto evharistijo. Le v moči tega božjega kruha bomo mogli uspešno nadaljevati svojo pot pokore do cilja. Tudi katehumenom je blagovest današnjega evangelija v veliko bodrilo. Zakaj milosti sv. krsta bo sledila nova milost, da bodo kot kraljevo duhovstvo skupno z duhovnikom in krščanskimi brati vsak čas smeli darovati sv. božjo daritev in se udeleževati božjega, evharističnega obeda. (Naša slika str. 40 nam kaže lepo

Pomnoženje kruha in rib. »Vse, kar hoče, stori v nebesih in na zemlji« (4. postna)

zvezo med čudežem današnjega evangelija in sv. oltarno skrivnostjo.)

Peta postna (tiha) nedelja. Občutimo, da v bogoslužju zavlada boleča tožnost. Kristus se podaja v svoj zadnji boj. Mi ga spremljamo in nič nas ne sme pri tem motiti. Vživljamo se v skrivnost trpljenja kakor v resnično sedanost. Kristusa spremljamo pred vsem s svojimi duhovnimi očmi, našim telesnim očem sv. cerkev njegovo obličje do velikega petka zakriva. Tedaj pa bodo tudi naše telesne oči točile solze nad smrtjo Jagnjetovo. Mašno bogoslužje govori danes o veliki spravi. Spravo med razžaljenim Bogom in padlim človeštvom posreduje naš veliki duhovnik Kristus, božji Sin, ki položi na pravni žrtvenik svoje lastno življenje. Božje kraljestvo se bo torej osnovalo v krvi Jagnjetovi. Enkratna daritev posrednika Kristusa je človeški rod, sedanji in bodoči, odrešila in posvetila enkrat za vselej, kajti Kristus je Bog. Vprav to priznanje Kristus brezpogojno zahteva od svojih učencev. Vstop v božje kraljestvo je le tistemu mogoč, ki prizna Kristusovo božanstvo. (Slika str. 41 zajema misel današnjega berila, kako Kristus vstopa v svetišče ter po Sv. Duhu samega sebe daje Bogu v brezmadežno daritev. Kelih njegove krvi je naša odkupnina.)

NAŠE POSTNE POBOŽNOSTI IN NALOGE

Naše krščansko življenje v postnem času morajo posebej krasiti tri krepostne vaje: molitev, miloščina in post.

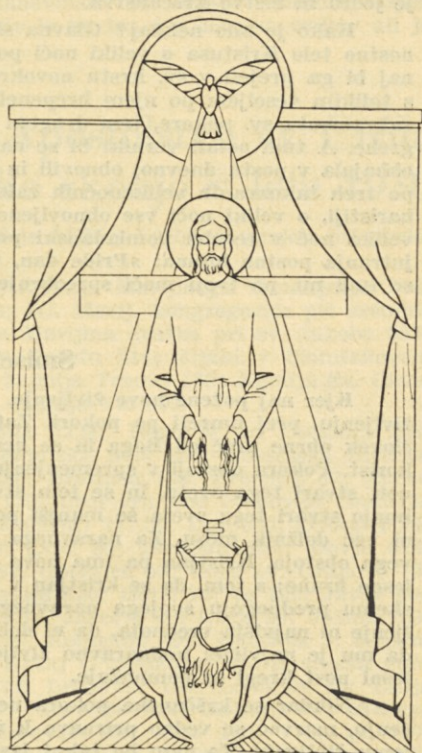
Doba, v kateri gre za tako važno stvar, kot je naša duhovna prenova in vstajenje mnogih zablodnih duš, potrebuje pač obilne božje pomoči. Božji blagoslov pa je toliko izdatnejši, kolikor večja, pogostnejša in zaupnejša je naša molitev. »Prositi in se vam bo dalo; iščite in boste našli; trkajte in se vam bo odprlo!«

Miloščina, skazana bližnjemu bodi v tvarni, bodi v duhovni obliki in vsebini, ni samo sočutni izraz plemenitega krščanskega srca, marveč služi visokemu poslanstvu, da se krščansko občestvo znova v ljubezni tesneje poveže in se v nas obudi duh in zavest ene božje krščanske družine. Blagoslov miloščine pa ne izostane. »Če lačnemu podeliš, kar sam rad imaš, in nasitiš stiskano dušo, ti bo v temi luč zasvetila... In pokoj ti bo dal Gospod za vselej... In boš kakor namočen vrt in kakor tekoč studenec, kateremu voda ne usahne... (Iz. 58, 10).«

Tudi žrtev posta je deležna obilnega božjega blagoslova. Trebi v nas grešne razvade, dviga duha h globljemu spoznanju sv. resnic, daje duhovno moč.

Poleg teh zunanjih duhovnih vaj pa je primerno, da v postnem času pogosto obujemo v duši tudi neomajno in popolno duhovno zaupanje. Pobožnost, ki tako krasno veje iz bogoslužnih postnih spevov sv. cerkve. Kako genljiva je ona znana molitev, ki jo sv. cerkev kleče poje skozi postno dobo: »Podpiraj nas, Bog, naš Zveličar, in zaradi slave svojega imena, Gospod, reši nas in prizanesi našim grehom zaradi svojega imena!«

Ob mnogoterih trpkostih postne dobe pa ne pozabimo, da se pripravljamo na veliko noč, največji praznik božjega zmagooslavja in krščanskega veselja! Naj nas bodri zavest: s Kristusom bomo vstali in zmagali tudi mi!

Po Sv. Duhu je samega sebe dal Bogu v brezmadežno žrtev (Berilo 5. postne)

Anton Karo:

Sveta pomlad

(Štiridesetdnevni post kot krstna obnova)

Štiridesetdnevni post zlasti v sredozemskih deželah, kjer je nastalo cerkveno leto, vpada s pomladjo v naravi in zato je z veliko nočjo vred: sveta pomlad Kristusove cerkve. Ali bi mogel biti kak čas primernejši za obnovo življenja? Kaj bi moglo bolje predstavljati prehod od smrti v življenje ko prehod od zime v poletje? Cerkveni očetje zato navdušeno opevajo to sveto pomlad. Gregor Nacianški vzklika: »Sedaj je duhovna pomlad; o da bi je postali deležni ter veličastno spremenjeni in pomlajeni vstali k novemu življenju v Kristusu Jezusu našem Gospodu.«

V pomladi začne vse na novo zeleneti in rasti. Ne le nove mladike vzraščajo v pomladi, tudi stara drevesa se oblečejo spomladi v novo zelenje in začnejo znova rasti, načnejo nov letni krog. Vsepovsod novo življenje. Isto je namen postnega časa. Je to čas novega poživljenja. Življenje, božje življenje je jedro in bistvo krščanstva.

Kako je bilo nekdanj? Glavna skrb svete cerkve je bila, da bi bilo skrivnostno telo Kristusa o veliki noči poživiljeno z novim božjim življenjem. Prvič naj bi ga prejeli v sv. krstu novokrščenci, ki so v tem času bližnje priprave s tolikim veseljem po njem hrepneli; ponovno naj bi ga prejeli spokorniki v zakramentu sv. pokore, tem drugem krstu in so s pokoro zadoščevali za svoje grehe. A tudi ostali verniki bi se naj v moči sv. evharistične daritve, ki se je obhajala v postu dnevno, obnovili in okrepili v krstni milosti. Tako bi naj bilo po treh takozvanih velikonočnih zakramentih: sv. krstu, sv. pokori in sv. evharistiji, o veliki noči vse obnovljeno in pomlajeno v cerkvi in dušah. Zato je velika noč v resnici pomladanski praznik sv. cerkve, o katerem poje dnevno jutranja postna himna: »Pride dan, tvoj dan, ko nanovo vse vzeveti, veselimo se tudi mi, po tvoji moči spreobrnjeni.«

Smisel svetega posta

Kjer naj požene novo življenje, mora vse, kar je v oviro temu duhovnemu življenju, prej umreti po pokori. Zato je sveti post čas pokore. Z grehom se človek obrne proč od Boga in se neredno obrne k stvari, od katere pričakuje korist. Pokora obstoji v spremenjenju mišljenja, da človek sedaj drugače vrednoti stvari tega sveta, in se tem stvarjem tudi na zunaj odpove. Za kristjana imajo stvari tega sveta še manjši pomen, ker je v sv. krstu »odmrl svet« in ni več dolžnik mesu. Za naravnega človeka je hrana nujen predpogoj njegovega obstoja. Kristjan pa ima novo nadnaravno življenje, ki ni odvisno od telesne hrane; s tem, da se kristjan v telesnem postu odreče hrani, to je zemeljskemu predpogoj svojega naravnega življenja, spričuje, da mu naravno življenje ni najvišja vrednota, da ni dolžnik mesu, da ni od tega sveta — marveč, da mu je najvišje: nadnaravno življenje duše v posvečujoči milosti; to pa telesni post krepí in pomnožuje.

Nikdar se krščanska pokora ne priznava k popolnemu zanikanju ali uničenju, marveč se vedno priznava k višji, da najvišji obliki življenja — k božjemu življenju. To nam bo takoj jasno, ako pogledamo, kako cerkev nikoli ne predpisuje pokore same zase, marveč vedno v zvezi z obhajanjem božje službe, svete liturgije. Silno je značilno, da cerkev tedaj, ki obhaja svoje velike spokorne čase, tudi pomnoži svoja bogoslužna opravila. Preglejmo rimski misal in bomo našli, da imajo vsi izraziti spokorni dnevi posebno liturgijo: kvatrni dnevi, vigilije in zlasti ves štiridesetdnevni post. Nima vsak dan v teku cerkvenega leta svoje lastne maše, pač pa jo imajo vsi spokorni dnevi.

Božja služba obstoji v glavnem v tem, da se po oznanjevanju božje besede in darovanju evharistične daritve v vernikih pomnoži in okrepi božje življenje, ki jim je bilo pri sv. krstu podarjeno. Načelo sv. cerkve je torej: Spokorni časi, v katerih se kristjani s postom oddaljujejo od zemeljskega življenja in njegovih predpogojev (hrane, imetja, spanja, spolnega občevanja) so milostni časi, v katerih jih cerkev z liturgijo močnejše napolni z božjim življenjem. Izkoreninjenje iz sveta in globlje ukoreninjenje v Kristusa — to je namen sv. posta.

V času, ko kristjan z zdržnostjo od zemeljske hrane izpričuje, da mu zemeljsko življenje ni prvo, mu pa cerkev pogostejše nudi kruh božje besede in kruh najsvetejšega zakramenta. Namesto zemeljske hrane prejme v obilnejši meri pravo hrano krščanskega življenja. Njegovo oddaljevanje od minljivih stvari vodi globlje in trdneje notri v božje življenje. Nekdanj so se kristjani postili do božje službe, ki je bila šele zvečer, so poslušali potem živo in oživljajočo božjo besedo, vztrajali v skupni molitvi in prejeli kot prvo dnevno hrano sv. Rešnje Telo. Tako so dobesedno izpolnili Kristusovo besedo: »Naj ne živi človek samo od kruha, ampak od vsake besede, ki izhaja iz božjih ust.«

(Dalje)